

Λατινικά

A. Κείμενο

Brenno duce Galli, apud Allian flumen deletis legionibus Romanorum, everterunt urbem Roman praeter Capitolium, pro quo immensam pecuniam acceperunt. Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Veientanam praedam non aequo iure dinisam, absens dictator est factus;

Aegrotabat Caecina Paetus, maritus Arriae, aegrotat et filius. Filius mortuus est. Huic Arria funus ita paravit, (ut ignoraretur a marito); quin immo cum illa cubiculum mariti intraverat, vivere filium simulabat, ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat: " Bene quievit, libenter cibum sumpsit". Deinde, (cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent) prorumpentque, egrediebatur;

B. Παρατηρήσεις

1. Να μεταφραστούν τα παρακάτω αποσπάσματα.

2. Να γραφούν η γενική, δοτική και αιτιατική πτώση και στους δύο αριθμούς των ακόλουθων ουσιαστών: **flumen, urbem, exilio, filius, funus, puer.**

3. **ageret, vincerent:** Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής σε όλους τους χρόνους που έχουν την υποτακτική έγκλιση και στη φωνή που βρίσκονται οι συγκεκριμένοι τύποι.

4. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.

5. Να οριοθετηθούν και να αναγνωριστούν (είδος, εισαγωγή, εκφορά) οι δευτερεύουσες προτάσεις που βρίσκονται μέσα σε παρενθέσεις στο δεύτερο απόσπασμα.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Κείμενο

Όταν ο Βρέννος (ήταν) αρχηγός, οι Γαλάτες, αφού κατατρόπωσαν τις λεγεώνες των Ρωμαίων (αφού κατατροπώθηκαν οι λεγεώνες) κοντά στον Αλλία ποταμό, κατέστρεψαν εντελώς την πόλη Ρώμη εκτός από το Καπιτώλιο, για το οποίο ως αντάλλαγμα πήραν ένα τεράστιο χρηματικό ποσό. Τότε ο Κάμιλλος, ο οποίος για πολύ καιρό είχε παραμείνει στην εξορία κοντά στην Αρδέα εξαιτίας

της λείας από τους Βηίους που δεν είχε μοιραστεί ακριβοδίκαια, αν και ήταν απών, έγινε δικτάτορας.

Ο Καικίνας Παίτος, ο σύζυγος της Αρρίας ήταν άρρωστος, άρρωστος ήταν και ο γιος. Ο γιος πέθανε. Η Αρρία ετοίμασε την κηδεία σε αυτόν έτσι ώστε να αγνοείται από τον άντρα (της)· όχι μόνο αυτό αλλά ακόμη κάθε φορά που εκείνη έμπαινε στην κρεβατοκάμαρα του συζύγου, προσποιόταν πως ο γιος ζούσε και στο σύζυγο που πολύ συχνά ρωτούσε, τι έκανε το παιδί, απαντούσε: "Καλά κοιμήθηκε, με όρεξη πήρε τροφή". Έπειτα, όταν τα δάκρυά της, που για πολύ είχαν συγκρατηθεί, νικούσαν και ξεσπούσαν, έβγαινε έξω.

B. Παρατηρήσεις

2. Ενικός αριθμός

Γενική: fluminis, urbis, exilii-i, filii-i, funeris, pueri.

Δοτική: flumini, urbi, exilio, filio, funeri, puero.

Αιτιατική: flumen, urbem, exilium, filium, funus, puerum.

Πληθυντικός αριθμός

Γενική: fluminum, urbium, exiliorum, filiorum, funerum, puerorum.

Δοτική: fluminibus, urbibus, exiliis, filiis, funeribus, pueris.

Αιτιατική: flumina, urbes, exilia, filios, funera, pueros.

3.

Ενεστώτας agat, vincant
Παρατατικός ageret, vincerent
Μέλλοντας acturus sit, victurae sint
Παρακείμενος egerit, vicerint
Υπερσυντέλικος egisset, vicissent

4. **deletis:** ιδιόζουσα αφαιρετική απόλυτη χρονική μεταχή· χρησιμοποιείται απόλυτη μετοχή γιατί η λατινική δε διαθέτει μετοχή για το παρελθόν (λατινισμός)

Roman: επεξήγηση στο urbem

iure: αφαιρετική του τρόπου προσδιορίζει το divisam

dictator: κατηγορούμενο στο Camillus

huic: δοτική χαριστική ή δοτική προσωπική ηθική

a marito: εμπρόθετος του ποιητικού αίτιου (γιατί είναι έμψυχο) στο

ignoraretur.

mariti: γενική κτητική στο cubiculum

interroganti: επιθετική μετοχή με υποκείμενο το marito.

libenter: επιρρηματικός προσδ. που δηλώνει τρόπο προσδιορίζει το sumpsit

cohibitae: επιθετική μετοχή με υποκείμενο το lacrimae.

5.

ut ignoraretur a marito:

Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος εισάγεται με το σύνδεσμο ut (καταφατική)· στην κύρια υπάρχει το ita εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί στη λατινική το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση, χρόνου παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (από το paravit: ιστορικός παρακείμενος). Εμφανίζεται συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση δηλαδή ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων (το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του).

cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent:

Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου· εισάγεται με τον ιστορικό ή διηγηματικό cum (χρήσιμος για τις διηγήσεις του παρελθόντος) και εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί ο ιστορικός cum υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια πρόταση, δημιουργεί μια σχέση αίτιου και αιτιατού ανάμεσα τους (είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου που υπάρχει στην υποτακτική), χρόνου παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (από το egrediebatur: παρατατικός) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Γ. ΧΑΣΙΑΚΗΣ
στον ΠΕΙΡΑΙΑ